

Бузько Дмитро Іванович

Біографія

Народився 1891 р. у м. Новомиргород на Херсонщині у родині священика, який, зневірившись у Бога, у 1897-му покінчив самогубством; мати перебралася на село на Миколаївщину, де працювала вчителькою, а незабаром вдруге вийшла заміж.

Дмитро вчився в духовній школі, а потім в Одеській духовній семінарії, де вивчив українську мову і захопився національними ідеями. У 1904 р. стає членом учнівського революційного гуртка, зайнявся пропагандистською діяльністю, брав участь в організації Всеросійського страйку семінаристів, а 27.10.1907 р. був засуджений до каторги, яку замінили засланням у Сибір. У 1912 р. втік із заслання за кордон. Жив у Німеччині, Швейцарії (1912), Італії (1913), Бельгії (1912), вступив в агрономічний інститут у м. Жамбю. У 1914 р. перебрався до Лондона, а через рік – у Швецію і Данію, де в 1915-му продовжує навчання на сільськогосподарському факультеті Копенгагенського університету, який закінчує у 1917. Весь цей період він жив на кошти, які йому надсилала мати, котра вийшла заміж за багатого чоловіка.

Після Лютневої революції в 1917-му повернувся на Батьківщину. У Петрограді став членом Північного обкому партії лівих есерів із групи "Земля і воля". Згодом вирушив делегатом на фронт, а відтак в Одесу, де викладав в початковій школі. У 1918 р. Дмитро Бузько покинув партію есерів і переїхав до Києва, де і зайняв дипломатичну посаду в Міністерстві закордонних справ УНР, у відділі управління штабу прикордонної петлюрівської дивізії в Кам'янці. Працював перекладачем в Міністерстві іноземних справ уряду Гетьмана (1918), редактором газети "Козацьке слово".

Поезії друкував у часописах "Вільне Життя" (1918), "Нова Думка" (1920), у збірнику "До перемоги!" (1923).

У 1920 р. його уперше арештували і навесні того самого року Бузько став співробітником Одеської ЧК, яка мала завдання знайти засідку лісового отамана Заболотного і заманити його в пастку. Бузько з цим завданням успішно справився і пізніше навіть описав це у першій своїй повісті "Лісовий звір" (1923), яка у 1924-му була екранізована.

Згодом переїхав до Харкова, працював редактором "Укркінофотооб'єднання" у Києві і Харкові. Був членом літературного об'єднання українських футуристів "Нова генерація" (1927—31). Він також був співавтором кіносценаріїв до художніх фільмів "Макдональд" (1924) і "Тарас Шевченко" (1926). Видав автобіографічну повість "За ґратами" (1930), романи "Чайка" (1929), "Голяндія" (1929), "Смерть Івана Матвійовича" (1926), науково-фантастичний роман "Кришталевий край" (1935), повісті "Домни" (1930), "З тайгового краю" (1931), "Нащадки хоробрих" (1933), "Ядвіга і Малка – поліські партизанки" (1936). Збірка оповідань "На світанку" вийшла у 1964 р.

16.07.1937 р. на загальних зборах Одеської організації Спілки письменників Дмитро Бузько, боронячи себе від безглуздих звинувачень, обмовився, що помилятися

можуть всі, навіть сам "великий, мудрий Сталін"... За цей контрреволюційний виступ його виключають зі Спілки письменників, а вже 26.08.1937 р. арештовують і звинувачують у тому, що "в 1918–1920 рр. займав ряд посад у петлюрівських організаціях, був учасником націоналістичної організації, вів контрреволюційну агітацію на зборах письменників". Але тримали його без санкції прокурора, яку отримали лише 16.10.1937 р.

29.10.1937 р. на першому допиті Бузько розповів про свою сім'ю: "дружина – Ващенко Наталія Юріївна – артистка Театру Революції, син двох років, заміжня дочка у Харкові, друга дочка проживає у Ленінграді".

Однак не згадав про першу дружину Галину Бузько, з якою мав двох дочок, намагаючись її оберекти.

1.11.1937 р. трійка НКВС засудила письменника до найвищої кари, і 14.11 його розстріляли.

*Джерело: **Юрій Винничук. Невідоме Розстріляне
Відродження.** Упорядник: Юрій Винничук. Харків: Фоліо. 2016. 768 с.
ISBN 978-966-03-7531-4*